

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Maslo — Tiska Celjska tiskarna — Uredništvo: Celje, Titov trg 1 — Pošt. pred. 123 — Telef.: uredništvo 24-25, uprava 25-25 — Tek. rač. 620-T-230 pri NB FLRJ v Celju — Letna naročnina 500, polletna 250, četrletna 125 dinarjev — Izhaja vsak petek — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

S SESTANKA PREDSEDNIKOV IN TAJNIKOV ORGANIZACIJ SZDL V CELJU

Čas je že, da se na sestankih o marsičem temeljito pogovorimo

Pretekli petek je bil pod vodstvom predsednika Občinskega odbora SZDL v Celju tov. Cvela Pelka sestanek predsednikov in tajnikov osnovnih organizacij SZDL v Celju, na katerem so predvsem razpravljali o bodočem političnem delu v organizacijah Socialistične zveze.

Ko je tov. Pelko govoril o pomanjkljivosti v delu osnovnih organizacij, ki so zlasti prišle do izraza v poletnih mesecih, je uvodoma naglasil, da je tudi slaba udeležba na sestanku odraz nezadostne politične razgibanosti in pomanjkljivega dela na terenu. Kljub temu, da je bil sestanek zaradi slabe udeležbe sklican že drugič, se sestanka niso udeležili predstavniki osnovnih organizacij Nova vas, IV. četrt, Ostrožno, Lopača, Košnica, Store-levi breg, Teharje, Kompole, Svetlina, Prožinska vas, Pečovje, Laška vas, Škofja vas, Smarjeta, Prekorje, Zadobrava in Smarjno v Rožni dolini. Popolnoma jasno je, da če imajo predstavniki teh organizacij take odnose proti občinskemu odboru SZDL, da tudi njihovo delo na terenu ne more biti uspešno, saj brez organiziranega političnega dela ni mogoče doseči vidnejših uspehov.

Iz poročila tov. Pelka in razprave, ki je poročilo sledila, se da sklepati, da zavest ljudskih množic iz dneva v dan raste, vendar spričo pomanjkljivega dela organizacij SZDL v poletnih mesecih ljudje ne dohajajo družbenega razvoja, ki postaja pri nas vedno bolj in bolj pester. Pri delu z množicami so organizacije SZDL odločno premalo storile. Za to je izbilna na terenu cela vrsta vprašanih, ki našim ljudem niso jasna. Ljudje si pod vplivom nam ne-naklonjenih posameznikov in stvari tolmačijo po svoje, organizacije SZDL pa so stale pri tem ob strani, namesto da bi preprečevalno posegale vmes in tolmačile napredna stališča. Mnoge organizacije so stale na repu dogodkov, namesto da bi njihovi člani bili prvi nosilci in tolmači napredne miselnosti

med ljudmi. Nove občine so že začele poslovali, izvoljeni so sveti in komisije, preko katerih naj pride do izraza ljudska volja. Toda vse to še ni dovolj za izboljšanje vsebine dela v občinah in napredka ne bo občutili, če ne bomo z ljudmi v družbenem upravljanju delali in jih usposabljali za vodenje naše gospodarske politike. V prvi vrsti moramo te ljudi seznaniti z osnovami naše poti v gospodarskem in družbenem življenju ter s konkretno problematiko na svojem območju. Vse premalo je čutili v organizacijah SZDL borbo proti raznim lokalističnim in šovinističnim težnjam, ki jih opažamo po področjih in drugod v raznih razpravah. Premalo so organizacije storile tudi, da bi pravilno prikazale stanje v zvezi z našim standardom in osmešile parole, ki so se pojavile v zvezi z bližnjo zamenjavo denarja in v zvezi z našim plačnim sistemom. Tudi široke razprave in negotovanje glede visokih cen na splošno nič ne koristijo. Bolje bi bilo, da bi na konkretnih primerih ljudem, ki delajo v odkupnih podjetjih in ki so člani SZDL, prikazali, da so večkrat cene prešle in ne plod prevelike težnje za dobički. Organizacije pri svojem delu vse preveč čakajo tudi direktno od zgoraj, čeprav imajo neštete problemov, o katerih bi lahko razpravljali, če so le organizacije delavne in vodstvo povezano s svojim članskom.

Da bi organizacije izboljšale svoje delo, je potrebno, da vodstva čimprej skličejo sestanke in se na njih temeljito pripravijo, saj bodo v kratkem zbori volivcev, kjer bo treba dati volivcem čiste in jasne odgovore na razna vprašanja in marsikateri pojem bo treba pojasniti s pravilnega in naprednega stališča.

Če bomo poznali problematiko terena, ne bomo v zadregi za dnevni red sestanka; če pa bomo prišli na sestanek s skrbno sestavljenim dnevnim redom, in dobro pripravljani, bodo prav gotovo tudi sestanki zanimivi in polnoštevno obiskani.

V Libojah so praznovali 140-letnico Keramične industrije

Zelo redek, nemara edinstven jubilej med našimi industrijskimi podjetji, je proslavljala dne delovni kolektiv libijske keramične industrije. Pred sto štiridesetimi leti je nastala ob komaj zaznavnem položju bistriške dolinice prva tovarna keramičnih izdelkov ne le na Slovenskem, marveč verjetno tudi na Balkanu. K pomembnemu prazniku so vključili še enega, pelletnico prevzema tovarne po delovnem kolektivu.

Sama tovarniška poslopja z bližnjo okolico so se odela minulo soboto v praznično oblačilo. Zaslave in mlaji so naznanjali domačinom in mimoidočim, da bo v Libojah veliko slavic. V novem upravnem poslopiju so pripravili majhen muzej keramičnih izdelkov iz predvojnih časov. V lično izdelanih vitlinah so razvrstili prekrasne majolike

in celo vrsto dragocenih predmetov okrasne keramike, ki bi delala čast vsakemu še tako zahtevnemu muzeju. Bilo bi prav, da bi si zanimivo razstavo ogledal tudi nekdo izmed umetnostnih zgodovinarjev, ki bi strokovno ocenil našo domačo keramiko, ki je njega dni našla pol v skoraj vse evropske in celo prekomorske dežele.

Slavnostni del jubilejne proslave je bil v Domu Svobode. Pred vzhodom so postavili dva slebra z letnicama 1815 do 1955. Ob 15. uri se je začela polni novo preurejena lepa dvorana libijskega delavskega razreda s keramičari in gosti. Od 420 članov delavskega kolektiva je bil le redko kdo odsoten. Med mlade keramičarje so se pomešali stari preizkušeni mojstri. Mar-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Velika vinogradniška in sadjarska razstava v Celju

V soboto ob 10. bo v mali dvorani »Doma OF« odprta velika sadjarska razstava, ki bo združena s poskušajo sortnih vin. Razstavo je organiziral Sadjarsko-vinogradniški odbor pri Okrajni združni zvezi v Celju in bo trajala do 16. oktobra. Poleg zasebnih pridelovalcev bodo na razstavi pokazali svoje pridelke tudi kmetijska in vinogradniška posestva ter vinarske zadruge.

Razstavljenih bo okrog 250 sadnih vzorcev jabolk, hrušk, breskev, sliv, orehov in kostanja. Vinogradniki pa bodo pokazali nad 400 vrst najrazličnejšega grozdja. Najboljše sadjarje in vinogradnike bo posebna komisija nagradila poleg diplom tudi z različnimi praktičnimi nagradami kot so zaščitna sredstva, škropilnice in reprodukcijski material.

Drugi dan razstave, to je v nedeljo ob 9. uri, bo tudi zborovanje sadjarjev in vinogradnikov v dvorani Narodnega doma v Celju.



Kmalu bodo Savinji odprli pot v novo korito na celjskem ovinku. V ponedeljek bo priskočila na pomoč ekipa JLA z 2 bagroma in 3 buldozerji. Ta ekipa je doslej delala pri regulaciji Sotle. — Na sliki gradnja začasnega praga pred kapucinskim mostom, da bi ga poglobljena Savinja ne spodnesla.

VELIKO ZBOROVANJE DELOVNIH LJUDI V OBČINI LAŠKO

Več sodelovanja med delavci in kmeti za izboljšanje življenjskih pogojev

je na velikem zborovanju v Laškem dejal predsednik OO SZDL Franc Simonič

RAZSTAVA GOSPODARSKE DEJAVNOSTI NOVE LAŠKE OBČINE JE PRESENETILA. — NAD 3.000 KMETOV ZADRUŽNIKOV IN OSTALIH DELOVNIH LJUDI NA ZBOROVANJU. — V IZREDNO PESTRI POVORKI SO POKAZALI GOSPODARSKO ŽIVLJENJE IN NARODNE OBIČAJE. — SLOVESNOSTI V LAŠKEM SO SE UDELEŽILI TUDI KOROŠKI SLOVENCIZ KETTENDORFA PRI CELOVCU.

Že dolgo v Laškem ne pomnijo dogodka, ki bi tako razgibal občane, kot »Teden kmetijskega združništva in gospodarstva občine Laško«. Ta uspeh ni samo plod dobre organizacije in povečane dejavnosti političnih, gospodarskih in družbenih organizacij v občini, temveč tudi dokaz, da je sedanja oblika teritorialne razdelitve utrdila položaj v tem predelu okraja, da je postala laška občina zares močna upravna enota, sposobna za resen napredek celotnega kraja.

Prireditve so se pričele že v soboto, ko so kmetje zadržniki pripeljali najboljše živino, izvedli ocenjevanje in bili tudi nagradjeni. Vesel kmečki večer je nadalje pokazal, da tudi kulturno življenje dobiva v novi občini vedno večji razmah.

Višek prireditvev pa je nedvomno bil dosežen v nedeljo, ko je bilo v Laškem množično zborovanje kot svečan uvod v nadaljevanje pestrega programa svečanosti v Laškem.

Na nogometnem igrišču so se od jutra zbirali kmetje, delavci, članj družbenih organizacij in društve. Mnoštvo sodelujočih delno opravičuje zamudo napovedanega programa. Okoli desete ure je po Marijagraški cesti krenila v mesto veličastna povorka. Na čelu so jezdili

praporščaki, za njimi so nosili zastave društev in sindikalnih podružnic. Dalje so se v povorko razvrstili vozovi, na katerih so zadržniki pokazali najvažnejša kmečka opravila. Bilo je tudi nekaj takih, ki polagoma izumirajo in bodo ostala le še etnografska znamenitost. Videli smo kosce, grabljice, terčce, predelce, mlatiče, tkalce, poleg njih znamenice novega obdobja v kmečkem življenju — kmetijske stroje, kmetijske izdelke itd. Industrijska podjetja so tudi pokazala zvrsti svoje dejavnosti. Vmes so korakali oddelki laških športnikov, članj družbenih organizacij, članj kolektivov, a končno zanimiva skupina v narodnih nošah, ki je prikazala »kmečko ohcet«.

Povorka se je pomikala po glavnih ulicah in cestah Laškega in končno krenila na Glavni trg, kjer se je pred tribuno že zbralo okoli 3000 delovnih ljudi mesta in vasi k slavnostnemu zborovanju. Med gosti, ki so se svečanosti v Laškem udeležili, smo videli predsednika Okrajnega odbora SZDL v Celju tov. Franca Simoniča, ljudskega poslanca in predsednika OOZB tov. Heleno Borovšak, načelnika gospodarskega sveta OLO tov. Ernesta Zvara, ljudskega poslanca in predsednika laške občine tov. Ivana Vodovnika, ljudskega poslanca tov. Ivana Grešaka in mnogo drugih vodilnih

osebnosti političnega in gospodarskega življenja.

Rudniška godba je odigrala himno, nato pa so koroški pevci zapeli nekaj koroških pesmi. Po kratkem pozdravnem govoru predsednika KZ Laško tov. Antona Kneza, je pred mikrofonom stopil tov. Franc Simonič, ki je zbranim občanom čestital k uspešemu prazniku. Poudaril je, da je taka obsežna manifestacija gospodarstva v laški občini dobro sprčevalo vseh gospodarskih, združnih, političnih in društvenih organizacij v kraju.

Dolgo časa se je tov. Simonič zadržal pri obravnavanju našega notranjepolitičnega in gospodarskega življenja. Dejal je, da je končno le prišel čas, ko bo naša gospodarska aktivnost obrnjena bolj v korist proizvajalcev, da bo življenjski nivo delovnih ljudi postal prvenstvena naloga. Pri obravnavanju tega vprašanja pa je tov. Simonič odločno naglasil, da je treba izravnati odnose med industrijskimi delavci in kmeti. Ni mogoče dvigati standard zgolj v tovarniških delavnicah, temu izboljšanje mora prispevati svoj delež tudi kmetijstvo. Ne bi bilo prav, če bi kmetje dvigali svoj standard na račun delavca v industriji. Kot je delavec v industriji odvisen od svojega dejanskega dela in si večji kos kruha reže le s povečanjem in izboljšanjem storilnosti, tako naj bo za dvig življenjskega nivoja na vasi tudi merilo povečanje in izboljšanje kmetijske proizvodnje.

Tov. Simonič je obravnaval še vrsto drugih vprašanj, ki nastajajo pri nas. Prisotni so z velikim zanimanjem sledili njegovim besedam, saj so ob tej priliki dobili odgovor na marsikatero nerazjasnjeno vprašanje. Tov. Simonič je govoril še o naši zunanji politiki, o položaju v svetu ter končal svoj govor z željami za čim lepši in čim hitrejši razvoj vsestranske gospodarske ter družbene dejavnosti v laški občini.

Ob zaključku zborovanja so zapeli laški in koroški pevci nekaj pesmi, nato pa se je reka ljudi zila proti Pivovarni, kjer je bila že od jutra odprta zelo pestra in bogata gospodarska razstava.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V tednu otroka

Najboljše dijake bomo obdarovali in pogostili

Ljudski odbor celjske občine skupno z OLO, organizacijo ZB in Društvom prijateljev mladine bo v soboto dopoldne organiziral pri predsedniku celjske občine sprejem najboljših dijakov vseh srednjih in osnovnih šol na področju mesta Celja. Ti najboljši učenci in dijaki — zbralo se jih bo kakih 70 po številu — bodo za svoj lep šolski napredek in vzorno ponašanje pogoščeni in obdarovani s knjižnimi in denarnimi nagradami.

Roditeljski sestanki, vzgojna predavanja in nastopi lutkovne družine

V zvezi z mnogimi težavami (šolski prostori!), na katere so malodane vse celjske šole naletele že kar na začetku šolskega leta, sklicujejo v tem tednu vse celjske šole roditeljske sestanke z namenom, da seznanijo starše s šolsko problematiko in v posvetu z njimi rešijo vsaj tista šolska vprašanja, ki se v tesnem medsebojnem sodelovanju dajo rešiti. Na teh roditeljskih sestankih obravnavajo vzgojitelji in roditelji tudi vprašanje šolskega samoupravljanja in reorganizacijo mladinskih kuhinj.

Mnogi priznani celjski pedagogi so za Teden otroka skrbno pripravili najrazličnejša vzgojna predavanja in gostujejo tudi v vseh večjih središčih celjskega okraja. Po predavanjih navezujejo s starši pomenke o vzgojnih vprašanjih in jim dajejo najrazličnejše nasvete. Za predavanja je povsod veliko zanimanje, tako med starši kot med mladino.

Prav tako pa v tem tednu po vseh celjskih šolah vzgojitelji anketirajo dijake glede socialnega stanja, da bodo tako dobili jasnejšo sliko dejanskih razmer in da bo v najkriticnejših primerih Društvo prijateljev mladine lahko priskočilo na pomoč.

V razvedrilo mladini vrtijo v Tednu otroka mladinske filme, lutkovna družina pa nastopa po šolah in terenih z lepimi igrkami.

6 ki'ometrov nove gozdne ceste pod Raduho

Pred dnevi je gozdno gospodarstvo Nazarje dokončalo šest kilometrov nove gozdne ceste od Duple pri Lučah do Rastke. Cesta je urejena za prevoz lesa s kamioni. Njena izgraditev omogoča racionalno izkoriščanje okoli 4500 ha gozdnih površin, ki jih bodo še letos začeli izkoriščati. Investitor te nove ceste je Gozdna uprava v okraju Celje, ki je vanjo investirala 56 milijonov dinarjev iz sredstev gozdnega sklada. Teh šest kilometrov ceste je samo prva polovica ceste na Raduho. V bodoče bodo nadaljevali gradnjo ceste od Rastk na Belo peč ter naprej na Crno. Cesta bo torej od Duple do Crne dolga 10 km.



Tovarna keramičnih izdelkov Liboje

„Prepovedana pot“

Stara prebolska graščakinja nemška baronica Hackelberg — godilo se je to pred petdesetimi leti — je imela pod gradom travnik, ki je segal prav do potoka Boljske. Tja na njen breg je včasih stopil kak človek in si po njem skrajšal pot od tovarne v vas. To pa baronci seveda ni bilo všeč. Dala je tam postaviti tablo z napisom: »Prepovedana pot!« Ker pa to ni prav nič zaleglo, je dala za bodočo žico zagraditi graščinski del Boljskega brega. Nato je po cele ure sedela na graškem balkonu oprezovala, kako ji uspe nakana. Bil pa je Vrbanek, sin kočarske namernice in vesel človek, ki se za baronično prepoved ni dosti brigal. In

je nekoč spet, droben kakor je bil, smuknil skozi tisto pot. Medtem ga je sila primorala, da je spustil hlače in počenil v travo ob potoku, z zadnjico obrnjen h gradu. Prav tedaj pa je baronica stopila na svoj balkon in na prepovedani poti zagledala odblesek svetle oble.

»Wie gemein!« je zavajkala. »Kaj pa fi tam telate? Jas teka ne terpim!«

Vrbanek je bil pravkar opravil svoj posel in se je dvignil. Pogledal je proti graščini in zaklical:

»Saj ga tudi jaz ne trpim! Zato pa naj tu ostane!«

In je mirno nadaljeval svojo pot.

Nekaj iveri z „Veselega kmečkega večera“, v Laškem

»Veseli večer« v Laškem je bil zelo posrečen. Napovedovalec in Hrastelj sta razsula nekaj okroglih, ki jih je škoda, da bi se samo Laščanom stresli trebuhi v smeju.

»PAMETEN« NASVET ZOPER KRTE...

Neki kmet na Smohorju se je pritožil kmetijskim strokovnjakom, češ, najlepšo njivo mu vsako leto neusmiljeno razrijejo krti, tako da od pridelka skoraj nič ne ostane. Prosil je strokovnjake naj mu svetujejo kaj naj stori.

Strokovnjaki so mu takole odgovorili:

Prva možnost je, da se povežete z laškimi lovci in jih naprosite, naj naredijo »hajko« na krte s svojimi pihalniki. Če to ne bo uspelo, se obrnite na Cestno upravo. Njena usluga bo sicer precej draga, toda učinkovita. Vašo njivo naj vam asfaltirajo in stavimo, da ni takega krtka, ki bi se še potlej priril na beli dan.



V TEDNU OTROKA — ALI »GRENKEM TEDNU OČETA«



— Oče, zadnjikrat te opozarjam, če pride mama boš revež!

Celjske bodice

MOJ TEDEN

Otroka teden srečno je minil in teden ta je tudi moj bil teden. Več tednov sem se ga že veselil, ker priden sem otrok in tedna vreden.

Ves teden sonce nam žarelo je, škrl'celj sadja mi je kupil oče, v njem nekaj črvov mrgolelo je, a moja mati pravi: »Kaj se hoče!«

Se opice in sloni so prišli in psički in umetniki na drogu, presrečni v cirkusu smo res bili, ko smo uživali v čarobnem krogu.

V tem našem tednu je pritisnil mraz, vrt osmodila nam je slana prva. Očetu skrb zmračila je obraz kako bo kupil premog in pa drva.

A mamica tolaži ga lepo: »Za cirkusom še pride standard tudi!« Sicer ga ne poznam, kdo bil bi to, nemara pa kaj dobrega nam nudi.

Minil otroka teden je tako, izkazal deci čast je in veselje. Ko pride drugo leto, pa lahko izpolni nam še kakšne nove želje!

SONET O BODIČARJIH

Zgodi se večkrat rado, da se kdo v nesrečnega bodičarja obregne: »Okrenil si me, zlobnež, prehudó, kar zdravo kožo stati te utegne!«

Bodičar grožnje se zboji tako, da kar na mah v redakcijo pobegne in skriva v uredniški koš glavó, a vanj nogé še za seboj potegne.

Pri tem pa dostikrat se pripeti, da vmes pomota je, ki ni je treba, ko srd na nápačni naslov leti.

Bodičar ena sama ni oseba! Trije so, ki si šilijo osti in kdaj zadenejo kot strela z néba.

OKROGLE POVESTI

Iz okna pomežikne mi Balzac: »Daj štiri jurčke, pa bom tvoja last in skozi mesec ves za dan ti vsak povest okrogla moja bodi v slast!«

»Potrošnik sem dežele, kjer prostó formirajo si cene gibčno rast, zato ima moj žep kaj plitvo dno. Prav zdaj draži se spet domača mast...«

»Ce gre za mast, potem nikar skrbi! Glej, moja knjiga mastna je dovolj, maščob zaloga njena ne skopni, kar z njo žvljenje si zabéli bolj!«

Tako mi pamet zmešal je Balzac in jaz sem mu do kraja vse verjel. Nameril sem v knjigarno svoj korak in se na sladko galsko mast ujel.

Zgodba o krompirju

Na rumenih listih umira poletje. Umira in se odeva v bogate barve jesenskega listja. Tu in tam ga dvigne božajoči veter, da zaječi in zapleše v tisočih barvah... Kako razkošje! Paša, ki se je oko zlepa ne nasiti.

Vztrpetava listje in med njim se pobliskavajo rdečrumeni plodovi. Dolga bela cesta. Oblaki prahu se dvigajo za kovinastimi vozili. Stopim na stezo. Kot da stopaš po mehki žametni preprogi.

Levo in desno njive, travniki, polni sladkobnega dima pastirskih ognjev, ki te spominjajo na nežno mladost. Mukanje živine, vesela popevka malih pastirčkov — vse, prav vse kot nekdanj, ko sem bil mlad...

Ali naj se povrnem? Kostanji v Zervavici, lepo zapečeni krompirčki. Poleg prostranega pašnika lena struga in lov na ribe, rake... Z azurnojasne neba razliva zlató nasmajano sonce. Misli — o daljna pravilijna dežela, dežela sanj! »Hihi!« Nasmajani obraz, zatopljen v preteklost, se hipoma zresni. »Hiiii!« Dva rjavca z mogočnimi oprsji naglo stopata proti meni. V velkem zaboju sta pripeljala ljudi, košare, vreče in plug in vanj vpreže iskrega rjavca. Vse v jesenski svetlobi.

Stojim in gledam. Konji, iskri in spočiti, so obstali. Z voza so naglo poskakali pobiralci, kot bi se bali, da jim nekaj ne prekriža poti.

Gospodar Janez privleče za ročice plug in vanj vpreže iskra rjavca. Vse je storjeno, točno in odmerjeno.

»Hi!« Ostro kovinsko rezilo se zasadi in zagrije v rjavo in mehko prst. Konji napnejo jermenje, da trzne, toda že čez nekaj sekund vlečejo enakomerno kakor bi tako delo opravljali že sto let...

Gospodarjeve mišice so rahlo nabrekle in spretno uravnavajo lemež. Njegov obraz kaže znake negotovosti in bojznosti.

Po petdesetih metrih se sunkoma ustavi in se ozre. Kar sam obraz se široko razleže in očitno zadovoljen, de: »Hvala bogu, dosti ga je!« Za njim se na črni podlagi rumenkasto svetlikajo veliki gomolji. Vedno več jih je in več.

V dolgi ravni vrsti se enakomerno razvrstijo pobiralci, globoko sklonjeni, s košarami v levicah. Vedno živa mladež se kaj rada tudi pri delu poigra.

Ali ni zgrabil blondinec, visokih nog in kratkih hlač prav majhen krompirček in ga skrivaj zalučal modrooki Ma-

GORČIČNA ZRNCA

Posebna usposobljenost

Personalni: »Morda pa razpolagate s kakšno posebnostjo, s katero bi koristili podjetju.«

Nova nameščenska: »Hm, skoraj bi rekla, da. Zelo rada se vozim z avtomobilom.«

Celjsko jezero

Se jezero nam obeta v Košnici, da spet denarja manj bo v mošnjici.

Oj, ta proračun

Pritrčal napósled je v muzej — če le tukaj zanj bo gaze kej!

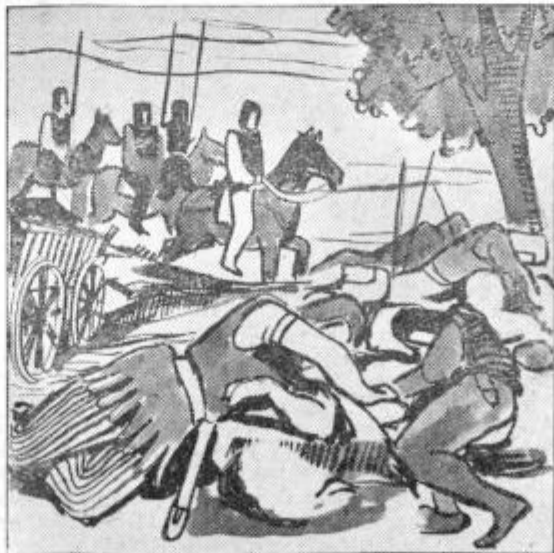
Komunine skrbi v Sentjurju

— Kako se je pa kaj znašla vaša komunina? — Brez kvartirja. —

141

Začasno premirje med Celjanoma in Friderikom, nemškim cesarjem, se je leta 1442 spet skalilo. Ulrik se je povezal z njegovim bratom Albrehtom. Oba zaveznika sta iz Celja krenila na Gorenjsko, zavzela Kranj, od tu pa pustošila naprej proti Ljubljani.

Cesar Friderik je nemudoma poslal svojim



pajdašem pomoč. Cesarska vojska je šla čez Savinjsko dolino, spotoma oropala voz, ki je peljal Ulrikove zaklade na varnejše mesto in ponovno osvojila Kranj. Pri Ljubljani so se cesarski vojaki udarili za vojsko Jana Vitovca, ki se je spretno in junaško bojeval. Ljubljana so jo dobro držala, zato sta Ulrik in Vitovec napadla Novo mesto, kjer tudi nista imela sreče. Morala sta prenehati z vojno, pa tudi cesarjev brat Albreht ni imel več toliko moči.

142

Prišlo je do pomirjenja. Najprej sta se pobotala oba brata, potem pa tudi cesar Friderik s Celjani.

Leta 1443 je bila v Dunajskem novem mestu podpisana zveza in dedna pogodba, ki je pozneje postala usodna za Celje. Celjana sta podpisala pogodbo, da postanejo Habsburžani



dediči Celja in pripadajočih posestev če izumre celjski rod, narobe pa postanejo Celjani dediči Habsburške posesti, če le-ti ne bodo imeli dedičev. Friderik je znova priznal Celjanom knežji naslov.

Ulrik je bil prepričan, da celjski rod ne bo izumrl.

Usoda pa se je grenko ponorčevala iz njega. Še tisto leto je umrl sin Jurij v cvetu mladosti.

ALI JE ST... ENA

1. Koliko žuželk uniči lastovka.
2. Kaj je gemologija.
3. Za gumijaste ceste.

1. Na Švedskem imajo izračunano, da prinese lastovka svojim mladim hrano dvajsetkrat v eni minuti, to je dnevno okoli 640 komarjev ali muh. Strokovnjaki smatrajo, da bi 10 parov lastovk v eni sezoni uničilo 16 milijonov žuželk.

2. Gemologija je najmlajša veda, ki proučuje pristnost dragih kamnov. Pride od besede gema, ki pomeni drag ali poldrag kamen, okrašen z vrezanim reliefom, ki ga lahko uporabljamo kot pečatnik, dočim se kamen z vzboklimi reliefi imenuje kameja. Ta umetnost je cvetela posebej v starih grških in rimskih časih.

3. V Angliji so iz neke katanške zmesi izdelali gumijasto prevleko za ceste. Zmes, ki velja doslej za najcenejše tovorno sredstvo, še vrelo polivajo po cestah. Baje se odlično veže z osnovnim materialom in prenese tudi najhujši promet.

Celjski grofje

Priredil: Jurček Krašovec
Ilustriral: Tonček Skok

139

Ulrik je prispel nepozno. Vladislav je bil že v Budimu. Imel je povrhu še to nesrečo, da ga je prevarani Vladislav zajel in vtaknil v ječo.

Kljub temu, da je Ulrik ždel za zapahi, boj za prvenstvo Ladislava Posmrtnika, ki je ležal v zibelki, ni prenehal. Na Slovaškem se



je zanj bil Jan Jiskra, na jugu pa pogumni Jan Vitovec.

Med tem je postal Friderik nemški cesar. Postal je varuh kronanega dojenčka in izposloval izpustitev Ulrika.

Ulrik se ni pomiril. Še naprej je tolkel čete poljaka Vladislava. Jan Vitovec jih je leta 1441 pri Somboru strahovito potolkel, da je na bojnem polju obležalo na tisoče Vladislavovih vojščakov. Sklenil je premirje.

140

Premirje sta v Ulrikovem imenu sklenila neki Martin iz Laškega in neki plemič iz Pake. Ulrik je spoznal, da Vladislava priznavajo že v večini dežel za vladarja, zato ni več vztrajal, ker bi s pomočjo drugih lahko kaj kmalu na silo zavzel tudi uporniški jug. Priznal je Vladislavovo nadoblast, mladega kralja La-



dislava Posmrtnika pa izročil v varstvo nemškemu cesarju Frideriku.

Svečano premirje so podpisali naslednje leto v Pragi, ko je bil končno Vladislav imenovan za kralja. Sredi teh svečanosti pa je nenadoma umrla Elizabeta, ki ni dočakala, da bi njen sin postal vladar.

Ulrik je spoznal, da z Ladislavom Posmrtnikom zaenkrat ne more računati, zato se je obrnil drugam.

